

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจิตร
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

นางสาวศรีทอง ทองเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-234-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014435

A CONTENT ANALYSIS ON QUALITY OF LIFE APPEARED IN THAI TEXTBOOKS
WANNAWIJAK AT THE UPPER SECONDARY EDUCATION LEVEL

Miss Srithong Thongcaroen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-569-234-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในหนังสือเรียน
ภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ ระกิมมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดย

นางสาวศรีทอง ทองเจริญ

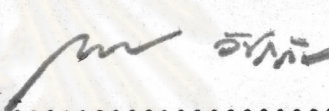
ภาควิชา

มัธยมศึกษา

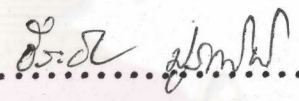
อาจารย์ที่ปรึกษา

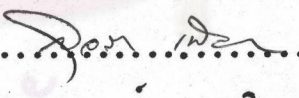
ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ

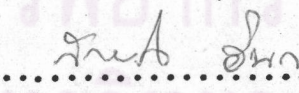
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

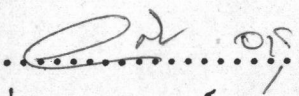

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย ปุณณโชติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สายใจ อินทร์ทรัพย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อารุณี)

ศรีทอง ทองเจริญ : การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในหนังสือเรียน
ภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (A CONTENT ANALYSIS ON
QUALITY OF LIFE APPEARED IN THAI TEXTBOOKS WANNAWIJAK AT THE UPPER
SECONDARY EDUCATION LEVEL.) อ.ที่ปรึกษา: ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ, 167 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในด้านร่างกาย จิตใจ สติ
ปัญญา และคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัย
สร้างเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน นำมาวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือเรียนดังกล่าว
เสนอผลการวิจัยเป็นความเรียงประกอบตาราง แสดงความถี่ของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏใน
หนังสือเรียนดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่า หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตทางด้าน
สติปัญญาปรากฏอยู่มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตทางด้านคุณธรรม จิตใจ และร่างกาย
ตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตทางด้านคุณธรรมนั้น ปรากฏอยู่ในเรื่องต่าง ๆ
ของหนังสือเรียนชุดนี้ นับจำนวนเรื่องได้มากที่สุด และในจำนวนเรื่องต่าง ๆ ของหนังสือเรียนชุดนี้ พบว่า
เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตปรากฏอยู่มากที่สุด ส่วนที่ปรากฏน้อยที่สุดได้แก่ เรื่อง
ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา มัธยมศึกษา
สาขาวิชา การสอนภาษาไทย
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 15

SRITHONG THONGCAROEN : A CONTENT ANALYSIS ON QUALITY OF LIFE APPEARED
IN THAI TEXTBOOKS WANNAWIJAK AT THE UPPER SECONDARY EDUCATION LEVEL.
THESIS ADVISOR : PROF.DR.SUCHARIT PIENCHOB, 167 PP.

The purpose of this research was to analyze quality of life in the aspects of physical, mental, intellectual and moral appeared in Thai textbooks Wannawijak at the upper secondary education level. The researcher constructed an analytical themes concerning quality of life in the four aspects for analyzing the content of Thai textbooks Wannawijak. The obtained data were analyzed and presented in description and table of the frequency of quality of life themes appeared in these Thai textbooks.

It was found that the quality of life themes most appeared in Thai textbooks Wannawijak was the intellectual aspect, next were moral, mental and physical respectively. But it was noted that the quality of life themes in moral aspect appeared in most stories in these Thai textbooks, and it was found that the story which quality of life most appeared was Lilit Taleng Pai, and the least was Silajaruk Pho Khun Ram Khamheang.

ภาควิชามัธยมศึกษา.....
สาขาวิชาการสอนภาษาไทย.....
ปีการศึกษา 2530.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และตรวจแก้ไขเนื้อหาสาระ อันทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ชีระชัย ปุณณโชติ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ รองศาสตราจารย์สายใจ อินทร์ทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อารุณี ซึ่งเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ รองศาสตราจารย์อุ้นทา นพคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล อาจารย์ปราณี สินธุสะอาค และอาจารย์พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช ที่ให้ความกรุณา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาแก้ไข และให้คำแนะนำ เกี่ยวกับเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหาในงาน วิจัยนี้

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณมิ่งเอิญ ทองเจริญ คุณพนิกา สุวรรณน้อย และเนนอ. เอนก ทองเจริญ ที่ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ผู้วิจัยด้วยความเต็มใจ

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ตลอดจนคุณลุงเหวี่ยง แก้วศรี ที่ให้ความห่วงใย ให้กำลังใจ และให้กำลังใจทรัพย์ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ศรีทอง ทองเจริญ

ศูนย์วิทยุทรัพย์สิน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
ถกคึกกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา	9
	วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา	11
	ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา	11
	ความหมายของคุณภาพชีวิต	12
	องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต	14
	องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตทางกาย	19
	องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตทางจิตใจ	20
	องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตทางสติปัญญา	20
	องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตทางค่านิยม	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	31
	การศึกษาค้นคว้าข้อมูล	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
	การเสนอข้อมูล	38
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	39
	เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย	
	ชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 1	39
	เค็กบ้านสวน	39
	เมื่อหัวถึงหมอน	46
	พระครูวัดคลอง	50
	อิเหนา	54
	พระบรมราชา	59
	ผลพลอยได้จากการออกพรรษา	64
	ธรรมาธรรมะสงคราม	68
	มอม	72
	หมาก พลุ	77
	นिरาศพระบาท	81
	บทร้อยกรอง	88
	เนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย	
	ชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 2	93
	พระบรมราชา	93
	โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ และโคลงสุภาษิตนฤทมนการ	97

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	ศัลยาจารย์กพอชุนรามคำแหง.....	103
	มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร.....	106
	นิทานเวตาล.....	111
	เราคือลูกของแม่พระศรี.....	115
	หัวใจนักปราชญ์.....	120
	สมเด็จพระปิยมหาราชทรงรักษาเอกราชของชาติไว้อย่างไร.....	124
	บทร้อยกรอง.....	129
	ลิลิตทะเลงพาย.....	134
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	146
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	146
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	146
	สรุปผลการวิจัย.....	147
	อภิปรายผลการวิจัย.....	147
	ข้อเสนอแนะ.....	151
	บรรณานุกรม.....	153
	ภาคผนวก.....	161
	ประวัติผู้เขียน.....	167

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง เค็กบ้านสวน.....	44
2	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง เมื่อหัวถึงหมอน.....	48
3	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง พระครูวิฑฺฒลลอง.....	52
4	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง อิเหนา.....	57
5	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง พระบรมราชาชาต.....	62
6	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง ผลพลอยได้จากถาวรอดพรธษา.....	66
7	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง ธรรมาธรรมะสงคราม.....	70
8	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง มอม.....	75
9	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง หมาก พลุ.....	79
10	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง นินาศพระบาท.....	86
11	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง บทร้อยกรอง.....	91
12	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง พระบรมราชาชาต.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค์ และโคลงสุภาษิตกนฤทมนาคาร.....101
14	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง.....104
15	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร.....109
16	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง นิทานเวตาล.....113
17	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง เราคือลูกของแม่พระธรณี.....118
18	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง หัวใจนักปราชญ์.....122
19	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง สมเด็จพระปิยมหาราชทรงรักษาเอกราชของชาติไว้อย่างไร.....127
20	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง บทร้อยกรอง.....132
21	ความดีของเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย.....140
22	สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ จำแนกเป็นความดี142